

Koulutus-, nuoriso-, kulttuuri- ja urheiluministerineuvosto 27.-28.11.2025

Koulutusasioissa otettiin tiedoksi puheenjohtajamaan edistymisraportti Erasmus+ 2028-34 ohjelmaneuvotteluista ja tilannekatsaus koskien päätöslauselmaa eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategisista puitteista kohti Eurooppalaista koulutusaluetta (2026-2030). Lisäksi käytiin keskustelu ammatillisen koulutuksen merkityksestä kilpailukyvyille ja resilienssille. Suomi näki osaavan koulutetun työvoiman saatavuuden parantamisen keskeisenä tekijänä myös Euroopan kilpailukyvyille. Tarvitaan laajaa osaamisen kehittämistä, huomioiden myös yhteiskunnan resilienssi, turvallisuus, demokratiakehitys, inklusiivisuus ja koulutuksen saavutettavuus.

Nuorisoasioissa käytiin keskustelu nuorten resilienssin vahvistamisesta Erasmus+ 2028-2034 -ohjelman avulla. Puheenvuorossa tuotiin esiin Suomen toimet yhteiskunnallisen resilienssin vahvistamiseksi. Suomi piti myös oikeansuuntaisina EU:n esityksiä investointien lisäämiseksi osajien liikkuvuuteen (Erasmus+).

Kulttuuri, audiovisuaali- ja media-asioissa hyväksyttiin päätelmät kulttuurin, kulttuuriperinnön ja audiovisuaalisten teosten strategisesta roolista eurooppalaisten arvojen ja demokraattisen kestävyden ylläpitämisessä. Tarkoituksena oli myös hyväksyä päätelmät pääsystä luotettaviin uutisiin osana eurooppalaista demokratian kilpeä, mutta näistä ei päästy yksimielisyyteen. Päätelmät hyväksyttiin puheenjohtajan päätelminä, joita tuki 26 jäsenvaltiota. Lisäksi otettiin tiedoksi puheenjohtajavaltion etenemisraportin AgoraEU -asetusedotuksen käsittelystä.

Urheiluasioissa hyväksyttiin päätöslauselma koskien EU:n jäsenvaltioiden edustusta WADAn hallintoneuvostossa ja jäsenvaltioiden kantojen koordinoitua. Keskustelu käytiin demokratiasta ja läpinäkyvyydestä urheilussa. Hallitusohjelma painottaa liikuntapolitiikassa vastuullista ja kaikille avointa kansalaisjärjestötoimintaa. Suomi edistää demokratian, oikeusvaltioperiaatteen ja ihmisoikeuksien toteuttamista.

NUORISO

Nuorten selviytymiskyvyn vahvistaminen Erasmus+-ohjelman 2028–2034 avulla (14931/25)

Keskustelu alustettiin Tanskan nuorisovaltuuston edustajan esittelyllä puheenjohtajuuskauden nuorisokonferenssin tuloksista. Erasmus+-ohjelman osalta konferenssi esitti mm. 15 %:n korvamerkintää budjetista nuorille, apurahojen myöntämistä korkeakouluvaihtoihin osallistuville jo ennen vaihtojakson alkamista ja Euroopan

solidaarisuusjoukkojen keskeisten piirteiden säilyttämistä. Puheenjohtaja avasi keskustelun muistuttaen, että tarkoituksena ei ollut käydä neuvotteluja tulevasta ohjelmakaudesta, vaan käsitellä Erasmus+-ohjelman pitkäjänteisyyden vaikutuksia nuorille. Komissio kävi läpi kesällä 2025 julkaistua esitystä tulevasta Erasmus+ -ohjelmasta korostaen osaamisen edistämistä. Viime vuodet ovat koetelleet nuoria eri kriisien ja mullistusten myötä. On tärkeää, että nuorten selviytymiskykyä tuetaan myös jatkossa.

Keskustelussa delegaatiot korostivat nuorten osallistumisen ja vapaaehtoistyön merkitystä Erasmus+-ohjelman keskeisinä osa-alueina. Ohjelman osallistavuutta ja saavutettavuutta sekä yksinkertaistamista tulisi lisätä, jotta ohjelma tavoittaisi mahdollisimman monia nuoria eri taustoista. Tämän nähtiin lisäävän nuorten kuuluvuutta yhteiskuntaan aktiivisina kansalaisina. Ohjelman hallinnon osalta korostettiin jäsenvaltioiden vaikutusmahdollisuuksien turvaamista ohjelman toimeenpanossa.

Ministerit pitivät tärkeänä, että nuoriso säilyy ohjelmassa näkyvänä osa-alueena, jonka rahoitus turvataan riittävästi. Useissa puheenvuoroissa painotettiin myös Euroopan Solidaarisuusjoukkojen keskeisten piirteiden säilyttämistä. Solidaarisuusprojektit mainittiin tältä osin erikseen muutamassa puheenvuorossa. Osaamisen ja taitojen merkitys nousi esiin useissa puheenvuoroissa. Etenkin demokratiataidot, kriittinen ajattelu ja medialukutaito nousivat esiin nuorten resilienssin kehittämisessä. Nuorisotyön ja nuorisotyöntekijöiden merkitys taitojen oppimisessa ja osaamisen kehittämisessä on keskeinen.

Suomen puheenvuorossa todettiin Erasmusuksen olevan menestystarina, joka on lisännyt nuorten selviytymiskykyä. On tärkeää, että ohjelma jatkaa kestävästi yhteiskunnan kehittämistä sekä jo vakiintuneiden toimien mahdollistamista. Lisäksi korostettiin kansalais- ja demokraattisten taitojen, ml. medialukutaito, oppimisen merkitystä sekä kouluissa että nuorisotyössä.

Komissio totesi loppupuheenvuorossaan olevan tärkeää, että nuoret voivat muuttaa yhteiskuntaa. Resilienssin vahvistaminen keskeinen tekijä tulevalle ohjelmakaudelle. Tulee löytää tasapaino kasvavan budjetin kohdentamisessa eri ohjelmaosioihin.

KOULUTUS

Erasmus+-ohjelmaa koskeva asetus (14944/1/25 REV 1)

Puheenjohtajamaa antoi tilanneselvityksen ja totesi tekstin käydyn läpi kokonaisuudessaan koulutuskomiteassa. Puheenjohtaja on julkaissut kaksi kompromissiesitystä ja niiden keskeiset kohdat on huomioitu selvityksessä. Komission mukaan Erasmus+-ohjelman olevan yksi EU:n menestystarinoista, mutta myös se edellyttää päivitystä, mihin komission on uudessa asetusehdotuksessa pyrkinyt. Tavoitteena on ollut tehdä ohjelmasta entistä osallistavampi ja selkeämpi osallistujille. Otettiin tilanneselvitys tiedoksi.

Päätöslauselma eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategisten puiteiden toisesta jaksosta edettäessä kohti eurooppalaisen koulutusalueen toteuttamista ja kehittämistä (2026–2030) (15586/25)

Puheenjohtajamaa totesi tehneensä työtä tulevan viiden vuoden yhteisten painopisteiden ja tavoitteiden määrittämiseksi. Eurooppalainen koulutusalue säilyy edelleen keskeisenä puitteistona EU-tason yhteistyölle. Perustaitojen ja liikkuvuuden on todettu säilyvän keskiössä ja myös hallinnon osalta delegaatiot ovat pitäneet jatkuvuutta tärkeänä. Puheenjohtaja pahoitteli, ettei hyvästä työstä huolimatta yksimielisyyttä asiakirjasta voida tässä kokouksessa hyväksyä.

Komissio kiitti puheenjohtajaa ja jäsenvaltioita ja painotti erityisesti perustaitojen merkitystä ja mainitsi tältä osin Alankomaat ja Suomen esimerkkeinä maista, joissa perustaitoihin, ml. kansalais- ja digitaidot, on jo panostettu perusopetuksessa. Piti hyvänä, että päätöslauselman viimeisimmässä versiossa on huomioitu osaamisonionin keskeiset osa-alueet ja esitteli lyhyesti edellisenä päivänä julkaistun inhimillisen pääoman

suosituksen. Toivoi, että yhteistyö suositusten toteuttamiseksi jatkuu Kyproksen tulevalla puheenjohtajuuskaudella. Otettiin tilannekatsaus tiedoksi.

Ammatillisen koulutuksen rooli kilpailukyyn ja selviytymiskyvyn kannalta (14932/25)

Puheenjohtajamaa esitteli aiheen todeten ammatillisen koulutuksen olleen yksi puheenjohtajuuskauden painopisteistä. Epävirallisessa ministerikokouksessa hyväksyttiin Herningin julistus, jossa todettiin vahvan ammatillisen koulutuksen olevan tärkeä strateginen etu Euroopan taloudelle ja tulevaisuudelle. Komissio totesi, että EU:n strateginen autonomia keskeisillä aloilla edellyttää osaamistason nostamista ja osaamisen keskittämistä mm. vihreiden ja digitaalisten siirtymien tukemiseen. Kumppanuuksia tulee rakentaa sekä yritysten että muiden sidosryhmien kanssa, ja tästä komissio on esittämässä VET Business Partnership -aloitetta. Kiinnitti huomiota myös ammatillisen koulutuksen houkuttelevuuden lisäämiseen ja stereotyyppien poistamiseen.

Keskustelussa painotettiin laadukasta, joustavaa ja osallistavaa ammatillista koulutusta. Osaamisen ja koulutuksen nähtiin olevan tiiviisti yhteydessä EU:n kilpailukykyyn ja myös resilienssiin. Monet maat näkivät tähän liittyen linkin koulutuksen, työelämän sekä myös viranomaisten välillä tärkeänä. Esteiden poistaminen uudelleen ja jatkokoulutuksen sekä elinikäisen oppimisen mahdollistamiseksi on edelleen keskeistä.

Useat delegaatiot kiinnittivät huomiota STEM-aineiden merkitykseen ja pitivät tärkeänä, että myös tyttöjä ja naisia saataisiin houkutelua enemmän näille aloille rakenteellisen epätasapainon korjaamiseksi. Myös perustaitoja kuten lukemista, laskemista ja myös tieteaineita pidettiin olennaisena kaiken koulutuksen perustana. Tekoäly ja digitaaliset mainittiin myös tässä yhteydessä. Erasmus+-ohjelma nähtiin laajasti tärkeänä välineenä liikkuvuuden ja EU-tason yhteistyön mahdollistajana. Myös hyvien käytäntöjen jakamista toivottiin jatkettavan. Tuotiin myös esiin, että ammatillista koulutusta tulisi edelleen tukea eurooppalaisen koulutusalueen puitteissa.

Suomen puheenvuorossa onnitteltiin puheenjohtajaa Herningin julistuksesta ja todettiin ammatillisen koulutuksen olevan keskeistä Euroopan kilpailukyvyille ja resilienssille. Tulevien toimien osalta todettiin olevan tärkeää vahvistaa yhteistyötä työelämän kanssa, varmistaa laadukas ja osallistava koulutus sekä jatkuvat koulutuspolut. STEM-osaamisen vahvistamiseen tulee panostaa ja pyrkiä eroon stereotyyppioista. Euroopan tason toimet, erityisesti liikkuvuuden edistäminen ja hyvien käytäntöjen jakaminen, täydentävät kansallisia toimia ammatillisen koulutuksen kehittämisessä.

KULTTUURI-, AUDIOVISUAALI- JA MEDIA-ASIAT

Päätelmät kulttuurin, kulttuuriperinnön ja audiovisuaalisten teosten strategisesta roolista eurooppalaisten arvojen ja demokratioiden selviytymiskyvyn vaalimisessa (14747/25)

Puheenjohtajamaa esitteli asiakirjan ja totesi teeman olevan ajankohtainen turbulentissa maailmantilanteessa. Komissio piti päätelmien aihetta myös ajankohtaisena. Hyväksyttiin päätelmät.

Päätelmät luotettavien uutisten saatavuudesta osana eurooppalaista demokratian kilpeä (15234/25)

Puheenjohtajamaa esitteli ja komissio totesi eurooppalaisen demokratiakilven olevan tärkeä aloite ja tuki päätelmiä oikea-aikaisena luotettavan uutismedian painottamisessa sen osana. Koska yksimielisyyttä ei kuitenkaan saavutettu, puheenjohtaja totesi asiakirjan hyväksyttävän 26 jäsenvaltion tukemina puheenjohtajan päätelminä. Valtaosa, ml Suomi, ilmaisivat tukensa päätelmille.

AgoraEU-ohjelma (15187/25)

Puheenjohtajamaa esitteli neuvottelujen edenneen hyvin ja painotti ohjelman merkitystä kulttuuri-, av- ja media-sektoreille sekä kansalaisyhteiskunnalle. Komissio totesi rahoituskehusehdotuksen pyrkivän tehokkuuteen ja yksinkertaisuuteen. Katsoi puheenjohtajan laatiman raportin kuvastavan hyvin neuvotteluiden kulkua ja toivoi hyvän yhteishengen jatkuvan myös tulevilla Kyproksen pj-kaudella.

Käytetyissä puheenvuoroissa delegaatiot tukivat puheenjohtajan tilanneselvitystä. Monet pitivät tärkeänä, että tulevassa ohjelma-asetuksessa varmistetaan jäsenvaltioiden rooli ohjelman toimeenpanossa ohjelmakomitean välityksellä. Joissain puheenvuoroissa toivottiin myös budjettiallokaation palauttamista asetustekstiin. Kulttuurin ja median osalta pidettiin tärkeänä, että ohjelma säilyy avoimena myös pienille maille ja toimijoille.

URHEILU

Päätöslauselma EU:n jäsenvaltioiden edustusta ja koordinoitua WADAssa koskevasta arvioinnista (14936/25)

Esiteltiin asiakirja ja todettiin puhtaan urheilun olevan keskeinen lähtökohta urheilulle. Komissio painotti komission sitoutumista dopingin vastaiseen työhön. Hyväksyttiin päätöslauselma.

Demokratia ja avoimuus urheilussa (14930/25)

Puheenjohtajamaa alusti keskustelun toteamalla demokratian ja avoimuuden olevan keskeisiä tekijöitä urheilun ja eurooppalaisen urheilumallin turvaamiseksi. Komissio katsoi urheiluun kohdistuvan huomattavan paineen. Euroopan tulee tukea urheilua enemmän ja paremmin sekä varmistaa vahva hallintomalli. Näin voidaan suojella parhaiten myös urheilun integriteettiä. Urheilujärjestöjen autonomian tulee seurata vastuuta. Minikäänlaiset suljetut liigat eivät tule olla sallittuja. Nosti vielä esiin venäläisten urheilijoiden osallistumisen Milano-Cortinan kisoihin ja kiitti ministereitä, jotka ovat liittyneet yhteiseen lausumaan päätöksen kumoamiseksi.

Käydyssä keskustelussa jäsenvaltiot pitivät tärkeänä urheilun avoimuutta, hyvää hallintoa, inklusiivisuutta ja arvoperustaisuutta. Monet delegaatiot viittasivat erikseen liigojen avoimuuteen ja osa katsoi eurooppalaisen urheilumallin suojaavan urheilua sen kohtaamilta negatiivisilta vaikutuksilta. Samalla tosin myös huomautettiin, ettei Euroopassa ole edelleenkään yhtä yhteistä mallia, vaan joitain yhteisesti hyväksytyjä erityispiirteitä. Näistä puheenvuoroissa korostuivat sekä urheilun autonomia että vastuu arvoperustaisesta ja kestävästä urheilutoiminnasta. Monissa maissa on käytössä erilaisia malleja julkisen rahoituksen ehdollisuudesta hyvän hallinnon periaatteiden takaamiseksi, mutta näiden mallien kehittäminen edelleen katsottiin tarpeelliseksi. Rahoituksen todettiin olevan keskeinen tekijä urheilun mahdollistamiseksi, mutta resurssien jako huippu- ja ruohonjuuritason urheilun välillä tulisi olla paremmin tasapainossa. Joskus on tarpeen myös katsoa pyramidien ulkopuolelle. Sääntelyn lisäämistä urheilumallin suojelemiseksi sekä kannatettiin että vastustettiin.

Suomen puheenvuorossa korostettiin yhdistymisvapautta, demokraattista päätöksentekoa, vapaaehtoistointia ja taloudellista solidaarisuutta eurooppalaisen urheilumallin keskeisinä piirteinä. EU:n tasolla mallit vaihtelevat, mutta tulisi varmistaa yhteinen arvopohja ihmisoikeuksien, oikeusvaltioperiaatteen ja demokratian edistämiseksi.

Komissio huomautti lopuksi, että kaupallisuus on joskus välttämätöntä urheilun kestäväen rahoituksen turvaamiseksi, mutta tulee löytää tasapaino ei-kaupallisen toiminnan kanssa. Dialogi urheiluliikkeen kanssa on aktiivista, mutta myös poliittista ohjeistusta tarvitaan. Euroopan parlamentti on ollut hyvin toimielias eurooppalaisen urheilumallin tukemiseksi.

MUUT ASIAT

Seuraavan puheenjohtajavaltion työohjelma: Kypros esitteli painopisteensä kussakin EYCS-kokoonpanossa. Painopisteet ovat vahva ja turvallinen Eurooppa, vauras ja kilpailukykyinen Eurooppa sekä vapaa ja demokraattinen Eurooppa.

EU:n nuorisodialogi – epävirallisen aamiaiskokouksen keskustelujen tulokset: Tanskan nuorisovaltuuston puheenjohtaja totesi rahoituksen, ml. Erasmus+-ohjelman, olevan tärkeä asia nuorisojärjestöille, mutta tämä ei yksin riitä. On tärkeää, että nuorten ääntä kuullaan laajasti päätöksenteossa. Yhteistyö naapuri- ja kolmansien maiden kanssa tärkeää. Euroopan nuorisofoorumin puheenjohtaja painotti myös Erasmus+-ohjelman merkitystä ja nuorten osallisuutta. Hän korosti myös yhteistyötä Ukrainan ja muiden hakija- ja naapurimaiden kanssa. Komissio korosti nuorten merkitystä ja totesi komission pitävän tärkeänä tulevaa Erasmus+-ohjelmaa tärkeänä välineenä yhteistyön lisäämiseen nuorten välisessä yhteistyössä EU:ssa ja lähialueilla.

Lainsäädännön yksinkertaistamista, täytäntöönpanoa ja noudattamisen valvontaa koskeva vuotuinen tilannekatsaus 2025 (15463/25 + COR 1): Komissio esitteli raportin.

Eurooppa-koulujen puheenjohtajavaltio Latvian painopisteet – kouluvuosi 2025/2026 (15863/25): Latvia esitteli painopisteensä Eurooppa-koulujen puheenjohtajuuskaudelleen.

Eurooppalaiset yliopistot -allianssien kestävyden varmistaminen (15919/25) Ranska nosti joidenkin jäsenmaiden tuella esiin Eurooppalaiset yliopistot -allianssien kestävyden ja esitti sen varmistamiseksi toimia, jotka koskivat mm. resurssien vahvistamista.

Kulttuurikompassi (15410/25 + ADD 2): komissio esitteli kulttuurikompassialoitteen todeten sen tarkoituksena olevan luoda strateginen viitekehys kulttuurialan yhteistyölle EU:ssa. Moni delegaatio käytti asiasta puheenvuoron, joissa ne korostivat mm. rahoitusta, kulttuurin diversiteettiä ja kulttuuriperinnön merkitystä. Myös tekoäly ja kulttuurin digitalisaatio huomioitiin puheenvuoroissa. Kulttuurikompassista käytävät neuvottelujen toivotaan edistyvän hyvässä hengessä.

Eurooppalainen demokratian kilpi (15387/25): komissio esitteli eurooppalaisen demokratian kilven aloitteen todeten sen keskittyvän paljon median vapauteen, riippumattomuuteen ja monimuotoisuuteen. AgoraEU-ohjelmaan on esitetty vahvaa median toimintalinjaa, minkä lisäksi komissio esittää uutta median resilienssiä vahvistavan ohjelman perustamista ennen uuden ohjelmakauden alkua.

Vuoden 2025 vuotuinen edistymiskertomus yksinkertaistamisesta, täytäntöönpanosta ja noudattamisen valvonnasta (nuoriso, kulttuuri ja urheilu) (15460/25): komissio esitteli.

Kulttuuri- ja media-asioista vastaavien ministerien epävirallinen kokous (Kööpenhamina, 3.–4. marraskuuta 2025) (15713/25): puheenjohtajamaa esitteli.

Euroopan kulttuuripääkaupunki 2026: Trenčín (14991/25): Slovakia esitteli kulttuuripääkaupunkinsa.

Euroopan kulttuuripääkaupunki Oulu (2026): Nuori luovuus, pohjoinen elämäntapa, monialaiset innovaatiot ja luonnon kauneus (15183/25): Suomi esitteli kulttuuripääkaupunkinsa.

Euroopan kulttuuripääkaupunki 2030: Leuven (15184/25): Belgia esitteli kulttuuripääkaupunkinsa.

Välimeren alueen kulttuuripääkaupungit ja vuoropuhelu 2026: Tetuan (Marokko) ja Matera (Italia), vuoropuhelun ja innovoinnin edistäjät (15343/25): Italia esitteli Välimeren alueen kulttuuripääkaupungit.

Puolan kulttuuripääkaupungit 2026–2028 (15482/25): Puola esitteli kansalliset kulttuuripääkaupunkinsa.

Taiteellisen ilmaisun vapaus (15360/25): Luxembourg esitteli asian ja toivoi jäsenvaltioiden etsivän keinoja taiteellisen ilmaisun vapauden turvaamiseksi kansallisesti sekä EU:n ja Euroopan neuvoston puitteissa.

ARTE:n eurooppalaistuminen (15670/25): Ranska ja Saksa esittelivät. Eurooppalaisen videojakoalustan kehittäminen olisi tarpeen epävakaaassa geopolittisessä tilanteessa ja ARTE voisi tarjota tähän sopivan perustan. Useat delegaatiot tukivat aloitetta ml. Suomi.

Espanjassa pidetyn Mondiacult-kokouksen tulokset (Barcelona, 29. syyskuuta – 1. lokakuuta 2025) (15181/25): Espanja esitteli Mondiacult-kokouksen tulokset.

Kulttuuriperinnön suojeleminen Gazassa (15182/25): Espanja esitteli asian ja totesi Gazan kulttuuriperinnön suoje- lun edellyttävän yhteistä keskustelua. Komissio muistutti EU:n tuesta Gazalle ja vahvisti komission tuen kult- tuurin ja kulttuuriperinnön suojelemiseksi kriisien keskellä.

Toimittajien turvallisuus edellytyksenä tiedotusvälineiden vapaudelle (14989/25): Slovenia esitteli asian pai- nottaen toimittajien turvallisuuden merkitystä vapaalle tiedonvälitykselle ja demokratialle.

Kulttuurinen vapaus Euroopassa (15185/25): Saksa esitteli asian todeten juutalaisten ja israelilaisten taiteili- joiden kokeneen viime aikoina boikotteja, mikä vastoin eurooppalaisia arvoja. Komissio totesi myös juutalaisen taiteen ja taiteilijoiden työn mahdollistamisen olevan komissiolle tärkeä aihe.

Olympiarauha välineenä, jolla edistetään rauhaa ja sovintoa kansojen välillä. Milano – Cortina 2026 XXV tal- violympialaiset ja XIV talviparalympialaiset (1560/25): Italia esitteli maaliskuussa alkavien kisojen valmistelun tilannetta.

Suomen edustajat

Liikunta-, urheilu- ja nuorisoministeri Mika Poutala (27.11.2025), tiede- ja kulttuuriministeri Mari-Leena Talvi- tie 28.11.2025 sekä virkamiesvaltuuskunta

Asiakirjat

Asiakohdittain.